

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beíratásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz., és J. Haasenstien és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton, reggel,

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Negyedévre
Félévre

1 frt 30 kr.
2 „ 50 „

Előfizetési fölhívás

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyes tartalmu lap
okt.—decemberi folyamára.

Egyszerűen hivatkozván lapunk
eddig határozott pártállására és
tartalmára, melynek teljes erőnk-
ból igyekvünk minél teljesebb be-
töltésére: fölhívjuk a t. olvasó-
közönséget lapunk pártolására.

A lap előfizetési ár:

Oktober—decemberre 1 frt 30 kr o. é.
Az előfizetési pénzek akár **Wittich**
József könyvkereskedésébe, akár **Im-**
reh Sándor, főtanodai nyomdászhoz
küldendők.

Maros-Vásárhelytt, 1869. sept.
29-dikén.

Szász Béla,

a „Sz. H.” tulajdonos szerkesztője.

Az oktatásügyi miniszter Maros-Vásárhelytt.

(M. P.) Örömmel néztünk ez érkezés
elé, nem a fényért, nem a látványossá-
gért, hanem azon bizonyosságért, melyet
ez érkezésben láthatánk, hogy miniszte-
rünk érdeklődése a haza legfőbb ügye: a
köznevelődés iránt a személyes meggyő-
ződésre kívánja ismeretét alapítani.

Nevelésügyi hátramaradottságunk gyö-
keres és minél gyorsabb orvoslást köve-
tel: s im a miniszter maga indul e fá-
radtságos utra, hogy adatokat gyűjtven,
közvetlen tapasztalatokra építhesse az or-
voslás rendszerét.

Közügyek ügyünk csak a két fak-
tor: a kormány és nemzet vállvetett ösz-
szeműködése folytán emelkedhetik ki kez-
detleges állapotjából: s im a miniszter
rokonszenves alakjával, ellenben állhatlan
szellemi befolyásával fűzi egybe s kap-
csolja össze a két tényezőt, hogy a siker
biztosítva legyen.

Valóban, fennkölt szellemű kormá-
nyunkon nem mulik, hogy az általános
míveltség egyszerre s mindnyájunkra ki-
terjesztessék s ha a felekezeti önzése
a féltékenykedés nyügei s az ellenzékes-
kedés sánczai, mint a timár az uszó lá-
bait, megkötik, megzsibbasztják kormá-

nyunk elérni működését: a vád csakis min-
ket érhet.

— De térjünk az ittmulatásra.

E hó 24-kén d. u. 4 órára vártuk
a magas vendéget, ekkorra készültek a
fogadtatási ünnepélyességek: ő azonban
(ugy látszik: szokása szerint) megelőzte
hírét, s az elfogadó küldöttségek, kivo-
nuló bandérium, ezéhek s az iskolák nö-
vendékei nélkül már 3 órakor körünkben
volt. Pár percnyi lélegzet-vétel után már
megindult — a közben felgyülekezett nép-
csoport közt — előbb a reformátusok fő-
tanodájának, majd a kisdudó, minden
tisztfelkekezeti fin és leányiskolák, s a r.
cath. gimnásium megszemplésére. Az
előjáróságok mindenütt rövid beszédekkel
üdvözlék, melyekre ő nmlsága — s külö-
nösen a reformátusok főtanodájában —
lelkes szavakkal válaszolt. A törvények,
mondá itt a többek közt, kimondhatják
a legnagyobb mérvű egyenlőséget szabadsá-
got és — az emberiség e törekvési cél-
ját és formáját — de tényleg csak a mi-
veltség valósíthatja meg ezeket. Meg-
szemlélt a könyvtárt, a szűkös gyűjte-
ményeket, a tanhelyiségeket, szóval semmi
sem került ki magos figyelmét. — E lá-
togatások közben történtek meg az egyes
tisztelegések és bemutatások is, mivel más-
nap reggel már tovább utazván Sz.-Ud-
varhely felé: több időt nem is szakitha-
tott e czerimoniákra. Megszemlélté végül
a város-majorjánál levő azon telket, me-
lyet a város egy itt felállítandó alreal-
tanodára ajánlott föl s biztosító ígérletét
vevén a megkivántató épület-anyagoknak
a város részéről történendő kiszolgáltatása
felől: viszont kilátásba helyezé az alreal-
tanodának mielőbbi felállítását az állam
költségén.

E közben már jó formán estére haj-
lott az idő s ő nmltsága szállására vonult
Bucher Miksa ur vendégszerető házána.

Este fényes faklyásmenet tisztegett
a magas vendég előtt. A két hosszú fak-
lya-sor s mondhatni az egész polgárság
szép rendben sorakozott a nagypiaczon,
s Szász Béla e szavakkal üdvözlé a mi-
niszter urat:

Nagyméltóságu Miniszter ur.

Midőn a régi romai triumphator harci
küzdelméből visszatért: az utat, melyen vértől

csepegő diadal szekere végig robogott, a győ-
zelmi mámortól ittas nép-csoport ujjongta körül.
A nyakas, hódolni nem tanult távoli barbar nép
nyaka-szegve tiportatott porba; az idegen iste-
nek oltárai feldöntettek és a szent berkek mys-
teriumai megfertőztettek; a királyi paloták kin-
csei megraboltattak s az ellenállni vakmerősz
harczvezérek a diadal kocsihoz lánczolvá emelék
az ünnepély pompáját — a győzelmes Roma
tehát hogyan ne ujjongott volna!? Hisz az impe-
rium határai tengeren tulra vettettek; hisz
ismét uj meg uj adófizetők szereztettek; hisz a
harcijelvény csúcsán szárnyaló sasok uj és uj
szolgákat láttak magok előtt görnyedni!

Jó triumphe! harsogott tehát a heroldok aj-
kain, — s a nép, az istenadta nép, hogyan ne
viszhangozta volna a triumphator harci dícsősé-
gét...

Az uj kor enyhébb szelleme bár határozot-
tan elkárhottatta a győzelmi diadal e formáját,
mely épen ugy lealacsonyította a győzött, mint
a legyőzöttet: de azért koránt sem szakított
egészen a harcz eszméjével, sőt, míg hajdan
csak egy kiváltságolt osztálynak vala jogában a
harcz idejére kiállni; addig azon küzdelemi tér-
nek, melytől a polgárosodás százada sem tart
vissza, sőt reálépünk kényszerít: mindnyájan bi-
vatott harczosai vagyunk.

E harcz, mely nem halált és szolgaságot,
hanem életet és szabadságot osztogat: a szel-
lemnek, a haladásnak, a tökéletesedésnek meg-
szentelt keresztes háboruja.

E szent hadjárat is elküldé harczosait a
távoli barbar népekhez, de nem, hogy nyakukat
megszegje, hanem, hogy megtanítsa őket fölemelt
fővel járni; el az idegen istenek oltáraihoz, —
de hogy helyükbe a szeretet templomát emeljék;
el a szent berkek mysteriumába, de csak azért,
hogy az igazság fényét árasztásák ki rájuk; el a
királyi palotákba, de csak azért, hogy mint
apósti királyunk példája mutatja: a kincsek
a szabadság bajnokainak özvegyei és árvái között
osztassanak szét; el az ellennézetűek táborába,
de csak azért, hogy a hadvezérek onnan is a di-
adal-kocsiba segítsenek. Ez imperium határai is
mindig uj és uj tartományokra vettettek, — a
szellem adófizetői is mindig gyarapodnak s már
nincsen senki, ki ezen hatalom előtt meg ne ha-
jólnék. És míg az erőszak táborának nyomán
csak átok és pusztítás, vér és könny serkedett;
áldás a harczon, mely az eszmék nevében kez-
detett, az eszmék zászlója alatt foly és az esz-
mék diadalát küzdi ki, — áldás a hadvezéren,
ki e szent küzdelmet győzelemre vezérli!

Jo triumphe! im' az eszmék nagy bajnoka,
im' a szellemi küzdelem triumphatora itt van
közöttünk!

Nincs itt diadalszékér, nincs itt harci
préda, sem a rabszolgáknak csüggedt serege, —
de itt van a szabad székely nemzet előretörek-
vő városának szabad polgársága, hogy a tudomány,
az eszmék, a szellem nagy mestere, gyöngye tol-
mácsa által örömradiar üdvözlje körében!

Légy üdvözölve, Nagy! ki e nemzet föl-
ébredésének korszakában oly lelkesedéssel hirde-
téd a haladás szent igéjét! Légy üdvözölve,
Nagy, ki a dicső 1848 miniszteriumának sorai-
ban fényeskedettél! Légy üdvözölve, ki a gyász
napjaiban a költészet égi csöppjeivel üdítéd csü-
gedt lelkünket! Légy üdvözölve, Nagy, ki a tu-
dományok akadémiájának és a szépművészetek
társulatának első székében ülsz! Légy üdvözölve,
Nagy, ki a kiegyezés áldott munkájának egyik
béke-galamja válál! Légy üdvözölve, ki az ön-

álló Magyarországon koronájában: a felelős miniszteriumban egyik legszebb gyöngyszemet alkotod; légy üdvözölve, Nagy, kinek munkája azon törvényezik, melytől hazánk fölvirágzását oly méltán reméljük! s légy üdvözölve, Nagy, ki magad jövőre, hogy a mivelődés sebeit színről-színre szemlélhesd s kiből egyedül van reményünk, hogy lángszellemeddel szétöröd azon lánczokat, melyekkel magát a felekezetestesség, a szabadságnak örve alatt, körülövezve, megzsibbasztja az életerős, egységes nemzettest szabad, virágzó, gyümölcsöző működését!

Áldott a haza, melynek ily fiai vannak; áldott a király, ki ily tanácsosokat választott, s te is dicső vezér, im közkonatid, örömragyogva tekintenek rád, s míg te lész vezérök a szellem harczának soraiban, meg nem lankadnak, s midőn Te hívod őket, hogy: előre! ők mindig nyomon követnek, fennen harsogtatva, hogy a szellemi lovag-rend nagymestere: b. Eötvös József éljen!!

A miniszter ur, rövidre-vonva, így válaszolt:

„A régi kor sokban különbözik az újtol, de a t. szónok egyet elfeledett e különbségek közül, s ez az, hogy az eszmék diadalának ma már nincsenek egyes triumfatorai.“

Szépen fejtegeté az eszmék haladásának menetét, s így folytatá:

„Engedjék meg önök, hogy épen a jelen helyzetből vegyem hasonlatomat. E fénynek, mely e fáklyákból eredve bevilágítja az egész tért, igaz én vagyok indító oka, de ha önök nem tartanak a szövétnekeket: csak általam nem lenne itt fényesség.“

Megmutatván annak szükségét, hogy a mivelődés nagy munkájában mindnyájan résztvegyünk, s kiki a maga körét betöltse, a val végezé, hogy:

„A népnevelés orjási munkáját egyes ember nem, csak egy orjás viheti keresztül s ez orjás maga a nép!“

TÁRCA.

Uti képek.

(Folytatás)

V.

Szeptember 12.

Három napja, hogy Velenczében vagyok. Bejártam mind azt, mit a tenger e bűbajos menyaszonyja nagyot, szépet, magasztat feltárhathat. Művészetének csodálatos hatása alatt fejem elkábult, szemeimet káprázat fogta el. E nagyság leírását megkísérteni, vakmerőség lenne akkor, midőn a legjelesebb írók és költők leírásai is csak gyarló iskolai gyakorlatok a valósághoz képest. Mint az igazi érzelmeknek nincs nyelve, úgy e városnak sem lehet hű festője.

Mit az emberi ész és vallásos érzés előállithatott, itt netovábbját érte el; de amellet lebeg a sötét árny: a vagyoni súlyedésnek és hatalmi dicsősége ellobbanásának gyászos árnya! Mumija ez ma a mesés nagyságnak, melyet bámulni jönek a vándorok ezerei. Mily változó az élet! Hol az a kor, midőn a tengerek e koronás hatalmának parancsszavára egy félvilág kincsét öntötte lábai elé?! Eltelt, odavan... Ma ő kénytelen azok morzsáiból tengődni, kik régi nagyságát látogatni jönek.

Ugy vagyunk Velenczével, mint az ingyencz, ki midőn mohón faldosná csemegéit, hirtelen rápottyan egy csunya bogár. Az idegent, ki elmerülve szemlélődik a lagunák tündérének bája és kincsein, durva arcátlanossággal üldözi itt az a tengernyi szegénység, mely kitanult fondorlással, csálni is rászedni igen, de szeretetet mutatni nem tud. Ha mensz vagy megállasz, ott van a csiga ékszerével tolakodó naplopó-sereg;

Hosszantartó éljenek szakították meg többszörösen ez eszmegazdag szavakat, s végül maga a miniszter ur is lejött a térre s az éljenző sokaság közt megnézte a világitást.

Az ünnepélyes napot szívélyes estebéd rekeszté be Bucher Miksa urnál, melyben a főbb hivatali tekintélyek s néhány városi polgár vett részt. Ott volt Berzenczey László is s a pohárköszöntők sorát ő nyitá meg a jó békekesség a mivelődés férfiát, a miniszter urat köszöntvén föl.

Más nap reggel korán utra kelt kedves vendégünk, hoszu kocsi-sortól kísérve, előbb Udvarhelynek, majd Csik-Gyergyó-, Háromszéknek-, Brassónak-, Szebennek stb. tartva.

Áldás legyen utján!

Encore un peu de bruit de la Roumanie.

A határvillongás szikrája nem fogott tüzet. Képzeli, mily sok álmatlan éjszakát okozott ez a romániai vörös táborban, kiket egy bukaresti román élelő, már a múlt évben egy hatalmas tableauban csatarendbe is állított volt. Mondhatom, érdekes egy tábor volt az. Hatalmasan megneveztette a bukaresti közönséget. Eképen láttuk Bretianót, Rozettit, Papiut, Házseut, Candianot, az ágyuk helyett fecskendőkkel rohanó orvosokat. De minő poszturákban! Az ember nem tudja, hogy melyiknek szemlélésén nevesse halálra magát; pedig okos komoly románok készítették. A daco romanismus egy időre tönkre volt téve. A legvörösebb is röstelni kezdte, ha azt kérdeztük tőle: mikor megyünk elfoglalni Erdélyországot?!

De a vörösek úgy látszik kiheverték ezt is. Candiano ismét felütötte fejét, demonstrálni kezdett egy olyan miniszter ellen, a ki már 1864-ben megmutatta, hogy nem érti a tréfát. Mint tudjuk Candiano öt évre megszüntetett agitálni; a határkérdés ügye a széles tudomány és

ha bemensz a boltba, alkudni s veszekedni kell, ha célz akarsz érne, még a szivararudakban is ugyanazon minőség- és alkatúnak különböz ő árt szabnak. Az idegent azonnal felismerik s arra, mint kiéhezett héjják csapnak. Annyi bizonyos, hogy az itteni tarka-barka pénz-nem miatt, ha még ügyel is az ember, irgalmatlanul rászedik. Az olasz, ha rád néz, azt is meg akarja fizetni. Ertem azt a nagy számát a nemzetnek, mely semmit érő vagy hamis portékájából urizálni akar. Nem mutat az meg semmit pénz nélkül. Hát aztán mit szóljak a töméntelen gondolásokról? Ezekhez képest gálánt emberek a pesti s még máshová való fiakkerekek. Első regula: meg kell előre alkudni a mit kér, annak harmadát igérni; mert máskülönben úgy jár az idegen, mint egyik ismerősöm, ki utitáskájának egy privát házhozí pápercznyi betételeért 10 o. é. frtot kéntelenített fizetni.

E kitérésnek prózaias oldaláról átszállok másra, szintén prózaiasra, hogy levelem magán hordozhasson en miniatúra a tarkaságot.

Tudjuk azt, hogy az olaszok az osztrákok alatt nem fogadták el a papírpénzt. Mostjában forog az idomtalan bankók különböző neme sőt a mi több elfogadják az osztrákot is, de nagy agióval. Egy frtos bankóért adnak 80 kros papír frankot, és ha e papír frankost osztrákra akarod változtatni, szintén fizeted az agiót.

Nincs időm ez árnyalatok további festésére; térjünk más tárgyra, ki Velenczének csupán Márkus terét látta, a boldog, az a képzelmekek országában. De a ki megjárta minden részét az előtt az illusio szétfoszlik. Labyrintszerű keskeny lagunái mindkét oldalán, bár merre fordulsz, szédítő magas paloták emelkednek, melyek nagyrészt alig lakik egy család, azt is arról vehetni észre, hogy az ablakokból kidugott póznán szarítgatja rongyait. Minél inkább távozzunk a

mérsékelt politikus: Donics és román érdekeket mindig higgadtan mérvelő moldovaifi Negri kezeikben ma holnap-végmegoldáshoz jut. Otthon és a határokon tehát, nincs ürgy a demonstratoria ez idő szerint. A csizmezsü mellett lövelde, a Manukertbeli gymnastika, a tudósok gyűlése ez évben, úgy látszik nem lehettek oly csattanások. Hiába! Kogelnicsiáno nem oly ember aki eltérje, hogy másoké legyen a népszerűség bábja, midőn őt nevezik Románia első miniszterének.

Am de a vöröseknek tér kell hol moroghassanak, s midőn látják, hogy nincs oda haza, tehát keresnek a szomszédban, ha másutt nem a föld alatt is. Mennyi pompiér elhullott 1848-ban Bukarestben a dealu szpirin törökgolyók és kardok csapása alatt!! Ki gyűjtötte össze e hullákat; ki ásta ki huszonegy év múlva ezeknek csontjait; ki állított nekik drága emlék szobrot? Senki, de senki... Ki hozta haza Párisból Bengeszku hamvait. Hol fekszik Sudor Vladimireszku, az Ipsylanti által saját hazájában lefejezett honfi? All-e a színház terén Catarzsü emlékoszló, melyet a hongyülés 61-ben megszavazott?

Ezek maradhatnak jeltelen sírekben, csontjaikat senki sem keresi fel és nem ássa ki... Menjünk Erdélybe s keressünk ott vértanukat. Gurahonezon pihen Botleanu mélyen a föld alatt. Sirja fölött husz év borított vastag takarót. Kivele a napfényre. A mély sírral szaggassuk fel husz éves sebjeinket is. Vándoroljon a bukaresti költő Badeszku Bukarestből Gurahonezra és segítsen Popa Botárnak esküdözni a zsarnokok(?) életére s írni a bukaresti lapokba, kebelrázó cikkekkel a románok elnyomatásáról, gyászos helyzetéről, melynek refráinjai: unire, armare si vighiere... Mi csak sajnálni tudjuk a fiatal költőt, hogy ily vállalatokra pazarolja szép tehetségét, s nem látja át, hogy nem 49-ben, hanem 69-ben élünk. Azok az álpatrioták, kik a nemzetek tesvéries harmoniáját napjainkban ily sajnálatra méltó, tüntetésekkel igyekeznek megbotránkoztatni, maguk a romániai józan hazafiak és a nép itélete által erősen meg vannak bélyegezve, midőn a szép patriota szót irányukban így variálják: patrihotzi.

Azt ajánljuk a fiatal költőnek, hogy térjen vissza azon üdvös tere, a melyen eddig működött Bukarestben: fordítsa a románnyelvre a magyar remekírók hallhatatlan műveit, mint eddig tette, mert e pályán bizonyosabb szolgálatot fog tenni új hazájának. Engedje e bruit

Márktérről e kirívó jelenséget annál inkább vehetni észre. Maga a „grand canale“, mely a régi dugzagdag főurak óriási palotáinak fényes sorozatával büszkélkedik, csaknem lakatlanul áll. Azok a szegények vannak őrizetül behelyezve, kiknek száma 30 ezerre megy. — Ha a me-rengő hold ábrándos világánál gondolára szállunk s e hosszu cánálison végig lebegünk, tapasztalni fogjuk, hogy e néma siri csend az elszállott régi fénynek és gazdagságnak megalázott szegénységével ölelkezik. Ott áll a Pezaro, Cantarini, Morosini, Foscarini, Grassi, Cavalli, Rezzonico s tudj isten még hány, oly nagyszerűek, milyeneket művészi értékben egy városé sem közelíthet meg; mindegyik képzelhetlen fényvel butorozva s a legkitűnőbb festők képeivel díszítve, hova csak márványra lépsz s milliókat érő kincseket tekinthetsz: hallgatagok, mint egykori hatalmas urak szelleme most.

A város minden utcáit csinos hidak kötik össze, s így azt minden részében szárazon meg lehet járni. Kitűnően egyszerű a Rialto és a vashid. Száraz utcái többjein két ember egymás mellett alig fér meg. Ezeket nem szerencsés estve járni.

Halpiacza rendkívüli érdekes. Én sokat gyönyörködtem fantasztikus alakú halain. Leg-sajátságosabb a „matana“ úgy néz ki, mint a lapító, a „vörös trie“, a „fehér passanim“, „fehér cani“, „tinta hal“ stb. Szép látványt nyújtanak a fürge pókok és a „pedoty“, ez utóbbit nyersen eszik. Annyi igaz, hogy sok undorítót falatozik az olasz.

Mi Velenczét minden város fölé emeli azok templomai s muzeumai.

(Folytatása köv.)

Balázs Antal.

csinálást és ennek árva desősége, azoknak, a kik hirnév vadászásuk kiküzdésére, más tért nem találnak. Romániai testvéreit pedig figyelmeztesse, hogy van ott elég jeltelen sir, hová emléket állíthatnak.

Egy jó barát.

Báró Eötvös József közoktatási miniszter fogadtatása Maros-Ludason.

Szeptember 24-ik 1869.

Ő nagyméltóságának ide érkezése e hó 25-re volt jelezve — azonban váratlanul lepett meg megjelenésével, miniszteriális tanácsos Molnár Aladár ur kíséretében, ma d. e. 11—12 óra között.

Pár órával előbb értésére jutván tudósítónak a magas vendég közeledése — intézkedett, hogy a helybeli „társalkadó“ tagjai mentől többen megjelenhessenek — a ritka a nagyrabecsült vendég tiszteletére, a mi meg is történt.

Ő nagyméltóságát rövid szónoklattal üdvözölte tudósító az egybegyűlte nevében, a mit igen szívesen fogadva — meleg szavakban megköszönt.

A rögtönzött reggelire való meghívást is, leereszkedő nyájassággal fogadta el — s noha ebben igen kevés részt vett, — igyekezett mivel lelkének tápot venni, a mi abból állott, hogy e helység, s vidék iskolai, s egyházi viszonyait, felekezeti, s nemzeti különbség nélkül, oly behatóan, s oly érdeklődéssel tudakozta, s tette magáévá, a mint kell egy közoktatási miniszternek, kinek ugy szíven fekszik s természetében van, mint ő nagyméltóságának, világosságot terjeszteni oly helyeken, hol e tekintetben ez ideig, nagy sötétség uralgott. A szomorú képek leírása után, meggyőződve e helység s vidékének, kedvező fekvésénél fogva, nagy jövőre való hivatottságáról, határozott ígéretet tett, e bajokon a lehetőségig segíteni, ha erre másképen is figyelmeztetve lesz.

A sor tehát rajtunk van, teljesítsük hazafiai kötelességünket mi is.

Nagyrabecsült vendégünket rövid ittléte alatt, még két egyszerű, s azért igen kedves meglepetés érte, az elsőt okozta tudósító azzal, hogy Maros-Ludas helységének tájképét, és a tavaly alakult magán leánynevelde tanítványainak együttes fényképeit, melyeket emlékül ajált, s nyújtott át, a másodikat pedig a helybeli, Jakab Sándorné Golnhofer Jeka dicséretes vezetése alatt álló leányneveldeből jött, 6 tagú kisleányok ajándéka, a mi egy virágbokrétaból, s egy koszoruból állott.

Az egyszerű de őszinte tisztelet s nagyrabecsülése jelei látszólag s erősen meghatották ő nagyméltóságát, s hiszem, hogy sokáig s kedvesen fog e pár perczre visszaemlékezni, a mint nyilvánítani méltóztatott is, de mi sem fogjuk azt felejtetni soha, mert oly öröminnepünk volt, a mit e helység történelme első lapjaira feljegyezhet.

Kölesönös és igen szívélyes bucsuvétel után, 12¹/₄ órakor tovább folytatta útját Maros-Vásárhely felé, kísérve azon ohajtásunk s kívánságunkkal, hogy Isten szerencsésen hordozza, s fontos utazásának jó sikert adjon. Többszörös harsány éljenzés zárta be, rövid de örök emlékü innepünket.

Hantz Pál.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. Párisban egy levél a főesemény, mely mellett a császár betegsége, regenség, senatus consultum, mind háttérbe szorultak. E levelet Hijacinte párisi hitszónok s a sarutlan karmeliták feje, írta Romába, ugyancsak a rend vezérfőnökéhez. Azon okból, mert a vezérfőnök kívánta: „hogy olyakat mondjon, vagy hallgasson el, melyek nem lennének lelkiismerete hü kinyomatai“ visszavonul a kolostorból. Egyszer-smind tiltakozik „a szent atya és zsinat előtt, mint keresztyén és pap azon tanok ellen, melyek romaiaknak nevezik magokat, de nem keresztyének“, melyek oda törekcsenek, hogy az egyház alkotmányát, szeretetének szellemével együtt

megváltoztassák. Tiltakozik „azon ép oly istentelen, mint eszélytelen“ elkülönzés ellen, melyet az egyház s a 19-ik század társadalmá között létrehozni akarnak. Tiltakozik az iszonyu küzdelem ellen, az emberi természettel, melyet a hamis tanítók legszentebb törekvéseiben meggátolni igyekeznek.

E levél, melyet terünk szűk volta miatt, csak legfőbb pontjaiban közölhetünk, rendkívüli feltűnést okozott a francia sajtóban. A nem clericalis lapok egyaránt kifogyhatatlanok, ez okirat méltóságos és nemes hangja dicséretében. Egyik nem hiszi, hogy a középkor óta a francia egyházban, ily hang szólalt volna fel. A másik csodálatra méltó tiltakozásnak mondja a szószék szabadságának javára, mely ugyanazon javakkal bir, mint a sajtószabadság, nem a szó, a toll, a nyomtatás szabadsága ugyanazon anyának, a gondolat szabadságának gyermekei. A harmadik, a jelenkor egyik legnagyobb politikai eseményének mondja, melyet nagylelkű függetlenség, s valódi keresztyén nagyság lehellete leng át. A negyedik, „a gyávaság, s erkölcsi megalázás mai idejében, ezen nemes tiltakozás fölött,“ nem fejezheti ki eléggé helyeslését. Így nyilatkoznak a többiek is valamennyien.

A „France“ ez iratot Maretnek nem rég megjelent szabadelvű katolikus iratával, s a német püspökök fuldai pásztor levelével vetvén össze; e három irat nyomán sürgetve inti a zsinatot, hogy igyekezzék a régi és új szellem közt kiegyezést létesíteni, hogy így a keresztyén vallás megifjuljon.

SPANYOLORSZÁG. E hó 18-án egy hosszú esztendő járt le azóta, hogy Topete admirál egy spanyol fregaton ezen szavakat hallatá „sokáig éljen Spanyolország becsülettel. 11 nap mulva a királyné mellszobra már sárban hirczoltatott, a kormány, a királynő kegyencei kezéből Prim, Sereano, s Topete vezér férfiakra ruháztatott. A tábornokok jó szándéku egyének voltak, azonban most is kétséges, ha vajjon az alkotmány több-e holt betűnél? A lázadások egyre megújulnak. Azok után, melyekről időnkint volt alkalmunk tudósítást hozni, újabban is oly republikánus tüntetésekről olvasunk, hol emberélet is esett áldozatul. Tarragonában, az ideiglenes kormányzót a nép meggyilkolta, mert a törvényellenes republicanus feliratot a zászlókról el akarta távolítani, ez okból a kormány a közelgő kortesgyűlés elé biztonsági törvényt akar terjeszteni.

VEGYES.

* Lapunk azon t. előfizetőit, kiknek megrendelése e hó végével lejár: egész bizalommal kérjük föl előfizetéseik megújítására, hogy a lap küldésében fönnakadás ne történjék. Mai számunk homlokán olvashatók az előfizetési föltételek.

* A marosszéki alsókerület követének megválasztására a szavazás tegnapelőtt és tegnap folyt le. A zászlók alatt és zeneszó mellett bevonuló vidéki szavazók elég zajos, de nem oly tömött csapatokat alkottak, mint a mult választás alkalmával, ugy hogy a szavazati joggal bírók korántsem éltek mindnyájan e jogukkal. A pártok meglehetősen higgatsággal álltak egymással szemben s nagyobb rendzavarás nem fordult elő. A szavazatok összeszámítása ma történik s így az eredményről még bizonyost tudni nem lehet. Azok, a kik a szavazókat közelebből ismerik ugy vélekednek, hogy baloldali jelölt(?) — Bereczki Sándor — mindenesetre elbukik, gr. Rhédei István és gr. Tholdalagi Mihály között pedig annyira megoszlanak a szavazatok, hogy általános többséget egyik sem kapván, új szavazásra lesz szükség.

* A marosszéki börtönből a mult héten négy gonosztevő szökött meg, köztük azon rabló gyilkosok egyike és feje, kiknek büntényei a mult évben oly szomorú hirre vergődtek hazánkban. Neve Bernárd Bénéámin volt s rendkívüli kegyetlenkedéséről vala ismeretes. A szökés mesteriségét már gyakorolta Munkácson, Szamos-Ujvárt, Kolozsvárral s most Maros-Vásárhelyt. A megelőző napokban betegnek tette magát s mig börtönét meszelték egy kevésbé biztos helyiségbe szállították át, hol d. u. 5 órától 8-ig átfűrészelte az ablak vasrácsát s társaival együtt

tovább állt. Ugyanazon rablóbanda egyik czinkosa már korábban megmérgezte magát a börtönben.

(—n—) Az iparos segéd-egylet bálja e hó 25-én igen jól, — s egy kissé merészebb kifejezést használva, — fényesen ütött ki. Lénárt K. tánczterme csinosan fel volt díszítve s már 9 órakor szép számu közönség hullámozott benne; vidám csevegés tölté be a terem minden zegzugát s a jó hangulat talán még a karzaton is őszinte volt, daczára a zsufoltság- és nagy melegnek, mely legelőször rendesen ott üti fel sátorfáját. A közönségben legnagyobb-részt az iparos osztály volt képviselve; voltak minden rendű és rangu polgárok s nem egy előkelő vendég vett kisebb nagyobb részt a kedélyes időtöltésben. A fiatalság dicséretére kell megemlítenünk, hogy e mulatság, a vigság tulzott nyilvánulásai nélkül folyt le, ide nem számítva a koronkint magasabb hőfokra emelkedő lelkesedést, mely legfeljebb egy-egy az étteremben emelt pohárköszöntéssel öntötte ki magát, mit a fiatalság hasonló lelkesedéssel fogadott.

E bál összes jövedelme 198 frt 5 kr, — ebből a költséget, mely 82 frt 56 krt tesz, levonva, marad 115 frt 59 kr. A jövedelem egy részecskéjét a fejlődött összegek teszik, mi 15 frtra megy. Feljül fizettek: mlt. Knöpfler Vilmos ur 1 jegyért adott 5 frtot. T. Lázár Ádám ur 1 jegyért 5 frt 80 krt. T. Borsodi D. Lajos ur 1 jegyért 2 frtot. Mlt. Filep Albert ur 1 jegyért 2 frt. Többen adtak összesen 3 frt 20 krt.

Fel vagyunk szólítva, hogy t. Borsodi D. Lajos urnak a bál körül tett szíves fáradozásaiért az egylet hálás köszönetét kifejezzük; valamint Lócsei Imre urnak is, ki semmi fáradságot nem kimélt, hogy e bált minél kellemesebbé és jövedelmezőbbé tegye.

* A választás alkalmával az utcán jártunkban hallottuk egy köz-székelőtől azon különbs-part-distinctiót, hogy „ő bizony nem szavaz a jobboldallal, mert oda csak a papok, tisztviselők és grófok tartoznak, a székelők pedig baloldaliak.“ Érdekes egy kissé gondolkozni e tételről.

* Dobokamegye felsőkerülete b. Bánffy Albertet választá meg képviselőjének. A baloldal jelöltet sem állított föl.

* Izso Miklós már visszatért Pestre székelőföldi útjából s mint mondja igen szép szobor-márvány telepeket talált, de a bánya-nyitás nagyon sokba kerülne.

* Müller Jenő ur „Hohér Kötelének“ általa eszközölt német kiadására előfizetési fölhívást bocsátott ki. A mű előfizetési ára 90 kr. Oktber végeig Stein János könyvkereskedésébe Kolozsvárra küldendő. Müller ur a tiszta bevétel harmadával a Bememlék alapjára adozik. E szép cél legjobban ajánlja Müller ur vállalatát.

* A pesti fegyvergyár felállítására tárgyalban az ismeretes Wörndl gyárnak Pesten időz. A linzi „Tagespost“ legalább azt írja, hogy Wörndl e hó 12-én távirat útján Pestre hivatott, hogy az építkezés azonnal megkezdése iránt intézkedjék. A pesti fegyvergyár hetenkint 1000 darab fegyvert fog elkészíteni.

Hibaigazítás. Lapunk folyó sept. hó 25-iki száma 76. szám helyett, sietségből, 78. szám alatt jelent meg; kérjük t. előfizetőinket az említett számot 76-ra igazítani, miután a 78-ik szám október 2-án fog megjelenni.

Bécsi börzei árkelet.

(1869. sept. 28-án.)

5% metalliques	58.90
5% nemzeti kölcsön	67.90
1860 államkölcsön	92.—
Bankrészevény	730.—
Hitelrészevény	155.50
London	120.25
Ezüst	5.83
Arany	75.75
Erd. földt. ment. kötvény	

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

HIRDETMÉNYEK.

95

1-3

Az „első magyar kölcsönös állatbiztosító társulat.”

A legkedvezőbb feltételek mellett elfogad háromhavi biztosítási időtől kezdve felfelé biztosításokat, a következő állattajokra: mint lovak, szarvasmarhák, hizóökrök, juhak, sertések és kecskékre csupán járványok vagy mindenféle betegségek és balesetek ellen.

Bővebb felvilágosítást nyújtanak az országban fellállított ügynökségek, valamint M.-Vásárhelyt a központon.

Az első magyar kölcsönös állatbiztosító társulat erdélyi-vezérügynöke

Novák Bogdán.

96

1-1

A földmivelés- ipar- és kereskedelmi m. k. miniszterium által engedélyezett

„első magyar kölcsönös biztosító társulat”

Alólírt igazgatósága közhirre kívánja tenni a n. é. közönség előtt, miszerint ennek egész Erdélyre kiterjedő vezérügynökségével **M.-Vásárhelyt Novák Bogdán** urat bizta meg, ki is valamint alügynökei, a biztosítási feltételekkel bővebb tudósításokkal készséggel szolgálnak.

Az „első magyar kölcsönös állatbiztosító társulat” igazgatósága.

Gr. Zichy Rezső, m. k. Szaluszky Szilárd, m. k.

elnök.

vezérigazgató.

(91)

3-3

A „Nemzeti biztosító társaság”

Biztosításokat fogad el, a legkedvezőbb feltételek mellett **tűzkárok ellen** lak-, gazdasági- és gyári épületek, malmak, butorok, gyári felszerelések (fellobbanás következtében okozott károkért) kereskedelmi áruelemek, mezeti termények, széna egyéb takarmányok és szalmás gabonákra nézve szabadban és fedél alatt, valamint mindennemű marhákra.

Alólírt főügynökség tisztelettel fölhívja a t. cz. közönséget, biztosításaikkal, a „**Nemzeti biztosító társasághoz**,” az országban minden nevezetesebb helyeken felállított ügynökségekhez fordulni, kik is bővebb felvilágosítást készséggel szolgálnak.

A „Nemzeti biztosító társaság” főügynöksége **M.-Vásárhelyt. Novák Bogdán.**

(42)

11-12

Én Rix Wilhelmina,

nyíltan kijelentem, hogy én, mint Dr. Rix A. özvegye nyolcz év óta a valódi és hamisítatlan eredeti Pompadour-Pastát egyetlen magam készítem, mivel egyedül én bírom annak készitési módját. Ezennel közteszólomástul adván, hogy ezen Pompadour-Pasta mostantól kezdve valódián egyedül lakásomon Bécsben, Lipotváros (Grosse Mohrengasse 14, 1. Stiege Thür 62.) kapható, invény egyszersmind mindenkit: óvakodjon e szerből bárki másnál is venni, mivel jelenleg sem raktárt, sem fióküzletet nem tartok, s az eddig fenntartottakat hamisítá-

Pompadour-Pasta.

Nemhatás esetében a pénz minden kifogás nélkül vissza szolgáltat.

elosztás ára, a bórakák, szeplők, májfoltok és pattanások eltávolítására.

A biztosítás annyira szilárd, hogy nemhatás esetében a pénz visszaszolgáltat.

Ezen kitűnő pastának ára: egy köcsöggel használati utasítással együtt 1 fnt 50 kr. Szétküldések utánvét mellett történnek.

Bizonyítványok közzé nem tételnek.

(94)

1-3

Örökáron eladó!

Nyárádton egy belsőtelek koresomajoggal ház és kerttel 1 hold kiterjedéssel.

Nyárádton egy telek a faluvégén az országút mellett 70 öl kiterjedéssel.

Nyárádton egy telek a malomutezában jó lakházzal 350 öl kiterjedéssel.

Nyárádton egy telek lakházzal kétosztályu köpinczével, kőkuttal és kerttel 700 öl kiterjedéssel. Közvetlenül az építendő vasút mellett.

Haszonbérben-kiadó!

Nyárádton egy szeszgyár több évekre nagyon jutányos árban megkapható.

Értekezhetni az engedélyezett ügyvivőség és eszközlési irodában

M.-Vásárhelyt,

Deák Ferenczuteza 297. sz. háznál.

(93)

2-6

Mákot

bármily nagy mennyiségben bevásárol

Karváz Gyula

Kolozsvártt az „**Arany oroszán**”-hoz czimzett fűszer-, liszt-, bor- és csemegekereskedésében.

(92)

2-3

Elárverezendő erdő.

Maros-Vásárhely városától félóranyira fekvő s az EGRSZEGI JÓSZÁGHÓZ tartozó szentkirályi határbeli erdőségben levő erdőrészeket f. év október hó 2-dikától kezdődve minden szombaton délelőtt 10 órakor árverésen készpénzfizetésért eladatnak. — A venni szándékozók a kitűzött időben és napon legyenek szivesek az egerszegi udvarban megjelenni.

(90)

5-6

Első nyilvános felsőbb kereskedelmi tanintézet

Bécsben. Praterstrasse Nro. 32.

A legközelebbi tanév kezdődik folyó év október 4-kén. A beiratások sept. 25-kén kezdve történnek; programokat az igazgatóság kívánatra díjmentesen küld.

A végzett hallgatók az egyévi önkéntesi szolgálat előnyében részesülnek a hadseregnél.

Porges Károly,
igazgató.